

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

IQTISODIY VA IJTIMOIIY GEOGRAFIYA I
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 - Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 - Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60111000 - Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari

Chirchiq -2023

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
IIGM312	2025-2026	5-6	6-4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/rus		6-4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya I	150	150	300

2. **I. Fanning mazmuni**
 Fanni o'qitishdan maqsad –talablarni keng doirada jahon davlatlarning o'ziga xos geografik o'rni, tabiiy boyliklari, aholisi va mehnat resurslari, ular xalq xo'jaligining asosiy xususiyatlari, ishlab chiqarish tarmoqlarining tarkibi va hududiy joylashi, tashqi iqtisodiy aloqalari, iqtisodiy rayonlari va ular o'rtasidagi geografik va ekologik tafovutlar bilan tanishtiradi.
 Fanning vazifasi - talabalarga jahon davlatlari haqida har taraflama chuqur bilim berish bilan birga tabiiy resurslarni avaylash va ardoqlash, milliy qadriyatlarini e'zozlash va ularga siddiqdildan xizmat qilish ruhini singdirishdir.

II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Dunyoning siyosiy kartasi

Dunyoning hozirgi siyosiy kartasi. Dunyo siyosiy kartasining shakllanish bosqichlari. Dunyo siyosiy kartasidagi o'zgarishlar. Dunyo davlatlari va mamlakatlarning turlari, ularni guruxlashirish. Rivojlangan mamlakatlari, ularning jahon taraqqiyotidagi ahamiyati va o'rni. Jahoning rivojlanyotgan mamlakatlari, ularning xalqaro maydondagi ahamiyatning ortib borishi.

2-mavzu. Jahon tabiiy resurslari

Kishilik jamiyati bilan tabiat o'rtasidagi munosabatlarning tarixiy xususiyatlarga ega ekanligi jamiyat va tabiat o'zaro ta'sirining hozirgi davrdagi murakablashuvi. Jahon mineral resurslarining materiklar va mamlakatlar bo'yicha geografik taqsimlanishining xususiyatlari. Yer va suv resurslarining butun dunyo va ayrim regionlar bo'yicha geografik taqsimlanishining xususiyatlari.

Dunyo okean resurslari: mineral, energetika va biologik resurslar. Dunyo okeani energetika va xom ashyo resurslaridan oqilona foydalanishning xalqaro muamolari. Rekreatsiya va iqlimiy resurslar, ularning ayrim materiklar va mamlakatlar miqyosida taqsimlanishi hamda ulardan oqilona foydalanish. Atrof muhit, insoning tabiatga ta'siri va uning sabablari hozirgi zamon ekologik muamolari, ularni xalq etish yo'llari.

3-mavzu. Jahon iqtisodiyoti. Xalqaro iqtisodiy integratsiya

Jahon iqtisodiyoti. Uning davriy rivojlanish xususiyatlari. Xalqaro geografik mehnat taqsimotining shakllanishi, jahon xo'jaligi tarmoqlarining rivojlanish qonuniyatlari va xususiyatlari. Dunyo mamlakatlari iqtisodiy rivojlanishning notekisligi. Jahon iqtisodiyoti rivojida xalqaro iqtisodiy integratsiyaning ta'siri.

4-mavzu. Jahon og'ir sanoati

Jahon sanoatining moddiy ishlab chiqarishdagi ahamiyati. Sanoat rivojlanishidagi hududiy farqlar, sanoatning ishlab chiqarish va hududiy tarkibiga ta'sir qiluvchi omillar. Undiruvchi va qayta ishlovchi sanoat tarmoqlari. Fan texnika taraqqiyotining sanoat rivojlanishi va joylanishidagi ahamiyati. Tog'-kon, yoqilg'i-energetika, metallurgiya, mashinasozlik, kimyo, o'rmon va yog'ochsozlik, qurilish materiallari ishlab chiqarish.

5-mavzu. Jahon yengil sanoati

Jahon yengil, oziq-ovqat sanoat tarmoqlarining mintaqalar va ayrim davlatlar bo'yicha rivojlanishi.

6-mavzu. Jahon qishloq xo'jaligi

Agrar munosabatlar geografiyasi, fan texnika taraqqiyotining qishloq xo'jaligi tarmoqlari rivojiga ta'siri. Qishloq xo'jaligi tarmoqlari. Ularning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Jahonning yirik mintaqalaridagi dehqonchilik va chorvachilik tarmoqlari rivojlanishining asosiy xususiyatlari.

7-mavzu. Jahon transporti. Tashqi iqtisodiy aloqalar

Transportning moddiy boylik ishlab chiqarishdagi roli. Uning tashqi savdo yuklarini tashish, xalqaro mehnat taqsimotining rivojlanishdagi roli. Asosiy transport tarmoqlari geografiyasi. Ularning joylashuvi va rivojlanishidagi mintaqaviy tafovutlar.

Transportning moddiy boylik ishlab chiqarishdagi roli. Uning tashqi savdo yuklarini tashish, xalqaro mehnat taqsimotining rivojlanishdagi roli. Asosiy transport tarmoqlari geografiyasi. Ularning joylashuvi va rivojlanishidagi mintaqaviy tafovutlar. Jahon iqtisodiy aloqalarning o'zaro bog'liqligi ularning shakllari. Tashqi savdo-xalqaro geografik mehnat iqtisodini ifodalovchi shakl sifatida. Jahon iqtisodiyotidagi tashqi iqtisodiy aloqalarning yangi yo'nalishlari va shakllari.

8-mavzu. Dunyoning global muammolari.

Dunyoning global muammolari. Ularning yuzaga kelish sabablari. Ularni guruxlashtirish. Jahon davlatlari siyosiy hayoti va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. Tinchlikni saqlash, ekologik, mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni bartaraf etish muammosi, energiya bilan ta'minlanish,

xom-ashyo, oziq-ovqat, kosmosni tinch maqsadlarda o'zlashtirish, dunyo okeanidan foydalanish kabi global muammolarning yuzaga kelish sabablari. Ularni bartaraf etish bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar.

9-mavzu. Jahonning regional tavsifi. Yevropa qit'asi.

Jahon mamlakatlarining regional tavsifi. Rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar.

Yevropa qit'asi davlatlari tarixi va taraqqiyotining o'xshashligi. Yoqilg'i resurslari va ularning bir tomonlama rivojlanishi. Aholi geografiyasi. Eksport, import aloqalari.

10-mavzu. G'arbiy Yevropa davlatlari.

G'arbiy Yevropa davlatlar geografiyasi. Ulardagi demografik vaziyat. Xo'jaligi. Sanoat va qishloq, xo'jaligi tarmoqlari geografiyasi. Fransiya Respublikasining iqtisodiy geografik o'rni. Tabiiy resurslari. temir va uran rudasiga boyligi, yer resurslarining afzalligi. Aholisi, migratsiya holati, tug'ilish va o'lim darajalari. Aholi zichligi. Sanoati va qishloq, xo'jaligi geografiyasi. Transport tarmoqlarining o'ziga xosligi. Dengiz transportining ahamiyati. Tashqi iqtisodiy aloqalari.

11-mavzu. Shimoliy Yevropa davlatlari.

Shimoliy Yevropa davlatlar geografiyasi. Ulardagi demografik vaziyat. Xo'jaligi. Sanoat va qishloq, xo'jaligi tarmoqlari geografiyasi. Buyuk Britaniyaning iqtisodiy geografik joylanishi. Tarixi. Mustamlaka davlatlarining xaddan tashqari ko'p bo'lganligi. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi, urbanizatsiya darajasi. Aglomeratsiya holati. Sanoat tarmoqlari, ularning xilma-xilligi. Qishloq xo'jaligi, intensivlik. Transport tarmoqlari. Dengiz transportining ustunligi. Tashqi iqtisodiy aloqalari.

12-mavzu. Janubiy Yevropa davlatlari.

Janubiy Yevropa davlatlar geografiyasi. Ulardagi demografik vaziyat. Xo'jaligi. Sanoat va qishloq, xo'jaligi tarmoqlari geografiyasi. Italiyaning iqtisodiy geografik o'rni. Tabiiy resurslari, aholisi, xo'jaligi, sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, iqtisodiy rivojlanishidagi hududiy tafvovutlar. Yelga a'zoligi.

13-mavzu. Markaziy Yevropa davlatlari.

Markaziy Yevropa davlatlari demografik vaziyati. Sanoat va qishloq, xo'jaligi tarmoqlari geografiyasi. Iqtisodiy geografik o'rni. Tabiiy resurslari, aholisi, xo'jaligi, sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, iqtisodiy rivojlanishidagi hududiy tafvovutlar.

14-mavzu. Sharqiy Yevropa davlatlari

Sharqiy Yevropa mamlakatlari tarkibi. Iqtisodiy geografik o'rni xususiyatlari. Ularning sobiq sotsialistik tizimidagi davlatlar ekanligi. Mazkur davlatlarning jahon taraqqiyotidagi ahamiyati va o'rni, tabiiy resurslari, aholisi, iqtisodiyot tarmoqlari. Transporti va tashqi iqtisodiy aloqlari. Pol'sha Respublikasining mintaqada tutgan o'rni.

MDH tashkiloti, uning jahon hamjamiyatidagi o'rni. Tashkilotga a'zo Sharqiy Yevropa davlatlari. Belarus, Moldova davlatlarining MDHdagi o'rni. Davlatlar tarixi. Iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish holati.

15-mavzu. Rossiya federatsiyasi.

Rossiya Federatsiyasi. Iqtisodiy geografik o'rning xususiyatlari, siyosiy geografik vaziyati. Tabiiy resurslari ichida mineral resurslar bilan ta'mintanganligi, xilma-xilligi va ularning joylanishi. Demografik vaziyat. Rossiya sanoati tarmoqlari, qishloq xo'jaligi. Rossiyaning transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari. Rossiya iqtisodiy rayonlari. Rossiya iqtisodiy aloqlarining tarkibiy jihatlari.

16-mavzu. Shimoliy Amerika davlatlari. Kanada.

Shimoliy Amerika mamlakatlari. Shimoliy Amerika davlatlari iqtisodiy va siyosiy geografik ta'rifi. AQSh iqtisodiy va siyosiy geografik o'rni, tabiiy sharoiti, tabiiy resurslari, uning xilma-xilligi. Aholisi va mehnat resurslari. Davlat tuzumi, mamlakatning ma'muriy va hududiy bo'linishi. Iqtisodiyoti va uning hududiy rivojlanishidagi tafvovutlar. Sanoat, qishloq xo'jaligi tarmoqlari, transport tizimining xususiyatlari, rekreatsion resurslar va turizm. Tashqi iqtisodiy aloqalari, turli davlatlar bilan iqtisodiy aloqalari.

Kanada hududining kattaligi iqtisodiy va siyosiy geografik o'rni, tabiiy sharoiti va tabiiy resurslari. Aholisi va mehnat resurslari. Davlat tuzumi, tarixiy rivojlanish xususiyatlari. Iqtisodiyotiga umumiy tavsif. Iqtisodiy rayonlari.

17-mavzu. Amerika qo'shma shtatlari.

Iqtisodiy geografik o'rning xususiyatlari, siyosiy geografik vaziyati. Tabiiy resurslari ichida mineral resurslar bilan ta'mintanganligi, xilma-xilligi va ularning joylanishi. Demografik vaziyat. Sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi. Transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari. AQSH iqtisodiy aloqlarining tarkibiy jihatlari.

18-mavzu. Lotin Amerikasi davlatlari

Lotin Amerikasi davlatlari. Iqtisodiy va siyosiy geografik tavsifi. Mintaqani guruxlashtrish. Markaziy Amerika davlatlari. Meksika davlatining iqtisodiy geografik o'rni. Tabiiy resurslari. Aholisi. Davlat tuzumi. Iqtisodiyotiga umumiy tavsif, sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, tashqi iqtisodiy aloqlari. Iqtisodiy rayonlari.

Janubiy Amerika mamlakatlari. Braziliya davlati iqtisodiy va siyosiy geografik o'rni. Davlat tuzumi, ma'muriy bo'linishi. Tabiiy resurslari, aholisi, mehnat resurslari. Sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari. Iqtisodiy rayonlari.

19-mavzu. Braziliya. Meksika.

Mamlakatlar tarkibi. Iqtisodiy geografik o'rni xususiyatlari. Mazkur davlatlarning jahon taraqqiyotidagi ahamiyati va o'rni, tabiiy resurslari, aholisi, iqtisodiyot tarmoqlari. Transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari. Mintaqada tugan o'rni.

20-mavzu. Sharqiy Osiyo davlatlari. Koreya Respublikasi

Sharqiy Osiyo davlatlarining iqtisodiy geografik o'rni, tabiiy resurslari, aholisi. Urbanizatsiya xolati. Zichlik. Sanoatlashgan yirik shaharlar geografiasini. Xo'jaligi. Sanoat tarmoqlari. qishloq, xujaligi va tarnsporti.

Koreya Respublikasining iqtisodiy va siyosiy o'rni. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi, xo'jaligi. Sanoat va qishloq xo'jaligi. Janubiy Koreya bilan O'zbekistonning iqtisodiy hamkorligi.

21-mavzu. Yaponiya

Yaponiyaning jahon davlatlari orasida tutgan o'rni. Yaponiyaning geografik o'rni xususiyatlari. Davlat tuzumi, ma'muriy hududiy bo'linishi. Tabiiy sharoiti va resurslari. Mineral va xom ashyo resurslarini kambag'alligi. Aholisi, aholining joylanishi, urbanizatsiya darajasi. Iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlari. ITTning sanoat tarmoqlari rivojiga ta'siri. Qishloq xo'jaligi va uning intensivligi. Transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari. Iqtisodiy rayonlari.

22-mavzu. Xitoy Xalq Respublikasi

Xitoy Xalq Respublikasining jahon davlatlari orasida tutgan o'rni. Mazkur davlatning geografik o'rni xususiyatlari. Davlat tuzumi, ma'muriy hududiy bo'linishi. Tabiiy sharoiti va resurslari. Tabiiy resurslari, mineral xom ashyolari, agroiklimning xilma-xilligi. Aholisi, demografik vaziyati. Davlat tomonidan olib borilayotgan demografik siyosat, urbanizatsiya xususiyatlari, ichki migratsiya. Iqtisodiyotining o'ziga xosligi, taraqqiyot darajasi. Sanoati, sanoat tarmoqlari ichida yoqilg'i energetika sanoatining ustunligi, qishloq xo'jaligi, donli va texnika ekinlari geografiasini. Transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari, iqtisodiy rayonlari.

23-mavzu. Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari

Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari. Tabiiy va iqtisodiy geografik o'rni xususiyatlari, siyosiy geografik xolati. Tabiiy sharoiti va resurslari. Demografik xolati, urbanizatsiya darajasi. Sanoati, qishloq xo'jaligi, tarnsporti, tashqi iqtisodiy aloqalari, eksport-import aloqalari. Mintaqada joylashgan yangi sanoatlashgan davlatlarning iqtisodiy geografik o'rni, tabiiy sharoiti va

resurslari. Aholisi, demografik vaziyati, urbanizatsiya xususiyatlari. Iqtisodiyotlarining o'ziga xosligi, taraqqiyot darajasi. Sanoati, qishloq xo'jaligi. Transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari.

24-mavzu. Janubiy Osiyo davlatlari

Janubiy Osiyo davlatlari. Tabiiy, iqtisodiy geografik o'rni, siyosiy geografik xolati, tabiiy resurslari. Aholisi, tarkibi, demografik xolati, urbanizatsiya darajasi. Sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari. Hindistonning iqtisodiy geografik o'rni. Tabiiy sharoiti va resurslari, mineral xom ashyolari. Iqlimning xilma-xilligi. Aholisi, demografik vaziyat. Davlat tomonidan olib borilayotgan demografik siyosat, urbanizatsiya xususiyatlari, migratsiya xolati. Iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlari, sanoati va qishloq xo'jaligi. Transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari. Iqtisodiy rayonlari.

25-mavzu. Janubi-G'arbiy Osiyo davlatlari

Janubi-G'arbiy Osiyo davlatlarining tabiiy va iqtisodiy geografik o'rni xususiyatlari, siyosiy geografik xolati. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi tarkibi, demografik xolati, urbanizatsiya darajasi. Sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari.

Turkiya Respublikasining tabiiy va iqtisodiy geografik o'rni. Davlat tuzumi, ma'muriy bo'linmalari. Tabiiy resurslari. Aholisi va mehnat resurslari. Sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi, transport tashqi iqtisodiy aloqalari. Kavkaz davlatlarining iqtisodiy geografik o'rni, tabiiy resurslari. Aholisi, mehnat resurslari, davlat tuzumi.

26-mavzu. Kavkazorti davlatlari. Fors ko'rfazi davlatlari.

Kavkaz davlatlaridagi siyosiy vaziyat. Iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlari. Sanoat va qishloq xo'jaligi. Transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari.

Fors ko'rfazi davlatlari tarkibi. Iqtisodiy geografik o'rni, tabiiy resurslari bilan ta'minlanganlik holati. Aholisi. Davlat tuzumi, sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti, tashqi aloqalari. Musulmon dunyosida tutgan o'rni.

27-mavzu. Avstraliya va Okeaniya davlatlari

Avstraliya Ittifoqining tabiiy va iqtisodiy geografik o'rni. Kashf qilinish va rivojlanish tarixi. Tabiiy sharoiti va resurslari, aholisi, urbanizatsiya darajasi. Sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti tashqi iqtisodiy aloqalari. Iqtisodiy rayonlari. Okeaniya davlatlarining tabiiy va iqtisodiy geografik o'rni. Tarkibiy tuzilishi. Tabiiy sharoiti va resurslari, aholisi, urbanizatsiya darajasi. Okeaniya davlatlari iqtisodiyotining o'ziga xos jihatlari. Sanoati, qishloq xo'jaligi, transporti tashqi iqtisodiy aloqalari.

28-mavzu. Afrika davlatlari

Afrika davlatlari tabiiy va iqtisodiy geografik o'rimi, tarkibi. Tarixiy rivojlanish bosqichlari. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi va uning hududiy joylashuvi. Iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlari. Sanoati, qishloq xo'jaligi va transporti.

29-mavzu. Afrikaning regional tavsifi. Shimoliy va Sharqiy Afrika.

Subregionlari. Davlat tuzumi, ma'muriy bo'linmalari. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi va mexnat resurslari. Sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi, transport tashqi iqtisodiy aloqalari.

30-mavzu. G'arbiy Afrika davlatlari. Markaziy va Janubiy Afrika davlatlari

Tabiiy va iqtisodiy geografik o'rimi. Davlat tuzumi, ma'muriy bo'linmalari. Tabiiy sharoiti va resurslari. Aholisi va mexnat resurslari. Sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi, transport tashqi iqtisodiy aloqalari.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsifalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsifi etiladi:

1. Jahon siyosiy kartasi.
2. Dunyo mamlakatlari klassifikatsiyasi.
3. Jahon tabiiy resurslari.
4. Yer usti va yer osti boyliklari.
5. Jahon iqtisodiyoti.
6. Xalqaro iqtisodiy integratsiya.
7. Jahon sanoat geografiyasi.
8. Sanoat tarmoqlari tarkibi.
9. Jahon og'ir sanoati.
10. Jahon yengil sanoati.
11. Jahon qishloq xo'jalik geografiyasi.
12. Jahon qishloq xo'jaligi tarmoqlar tarkibi.
13. Jahon transporti geografiyasi.
14. Tashqi iqtisodiy aloqalar geografiyasi.
15. Jahonning global muammolari.
16. Atrof-muhitning ifloslanishi va uning hududiy xususiyatlari.
17. Jahonning regional tavsifi.
18. Yevropa qit'asi.
19. G'arbiy Yevropa davlatlari.
20. GFR va Buyuk Britaniya.
21. Shimoliy Yevropa davlatlari.
22. Skandinaviya davlatlari.
23. Janubiy Yevropa davlatlari.
24. Italiya va Ispaniya xo'jaligi.
25. Markaziy Yevropa davlatlari xo'jaligi.

26. Markaziy Yevropa davlatlari aholisi.
27. Sharqiy Yevropa davlatlari.
28. Boltiqbo'yi davlatlari.
29. Rossiya Federatsiyasi.
30. Rossiya Federatsiyasi rayonlari.
31. Shimoliy Amerika davlatlari.
32. Amerika qo'shma shtatlari.
33. Lotin Amerikasi davlatlari.
34. Braziliya va Meksika.
35. Sharqiy Osiyo davlatlari. Koreya Respublikasi.
36. Yaponiya.

37. Xitoy Xalq Respublikasi.
38. Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari.
39. Janubiy Osiyo davlatlari.
40. Janubi-G'arbiy Osiyo davlatlari.
41. Kavkazorti va Fors ko'rfazi mamlakatlari.
42. Avstraliya va Okeaniya davlatlari.
43. Afrika davlatlari.
44. Afrikaning regional tavsifi.
45. Afrika regionlari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarining jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyiha maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalar bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsifiya etiladigan mavzular:

1. Jahon siyosiy kartasining shakllanish bosqichlari.
2. Davlat tuzumiga ko'ra jahon mamlakatlari guruhlashtirish.
3. Hududiy-ma'muriy bo'linishiga ko'ra davlatlarni guruhlashtirish.
4. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holatiga ko'ra davlatlarni guruhlashtirish.
5. Jahon tabiiy resurslari.
6. Tabiiy resurslardan foydalanish asosida yuzaga kelgan ekologik muammolar.
7. Jahon xo'jaligining rivojlanish bosqichlari.
8. Jahon davlatlari sanoat tarmoqlari rivojlanishining geografik xususiyatlari.
9. Ilmiy texnika tarakqiyotining qishloq xo'jaligini rivojlantirishdagi roli.
10. Intensiv va ekstensiv qishloq xo'jaligiga tavsifi.

11. Dunyo ahamiyatiga ega bo'lgan transport tizimi.
12. Jahon subregionlari.
13. G'arbiy Yevropa davlatlari geografiyasi.
14. Janubiy Yevropa davlatlari.
15. Sharqiy Yevropa davlatlari.
16. Shimoliy Amerika davlatlari geografiyasi.
17. Lotin Amerikasidagi rivojlangan davlatlar geografiyasi.
18. Osiyodagi rivojlangan davlatlar geografiyasi.
19. Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlar geografiyasi.
20. Janubiy Osiyo davlatlar geografiyasi.
21. Janubi-G'arbiy Osiyo davlatlar geografiyasi.
22. Tayvanch mamlakatlarning jahon iqtisodiyotida tutgan o'ri.
23. Global demografik muammolar.
24. Tinchlikni saqlash muammosi va uni hal qilish yo'llari.
25. MDH davlatlari o'rtasida iqtisodiy aloqalarning rivojlanish xususiyatlari.
26. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining jahon xo'jaligiga ta'siri.
27. Jahon xo'jaligi rivojida TMKlarning roli.
28. Yangi sanoatlashgan davlatlar geografiyasi.
29. Afrika davlatlari.
30. Afrikaning regional tavsifi.
31. Intensiv va ekstensiv qishloq xo'jaligiga tavsif.
32. NATO blokining kengayib borishi.
33. Tayvanch mamlakatlarning jahon iqtisodiyotida tutgan o'ri.
34. Markaziy Osiyo mintaqasida yagona iqtisodiy makonni tashkil etish muammosi.
35. Jahon xo'jaligining eng rivojlangan tarmoqlari.
36. Jahon xo'jaligida noan'anaviy energiya manbalaridan foydalanish.
37. Xalqaro geografik mehnat taqsimoti.
38. Jahon qishloq xo'jalik tarmoqlarining mintaqalar bo'yicha tarqalishi
39. Jahon aholisining mexanik harakati.
40. Jahon davlatlarida urbanizatsiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.
41. Atrof muhit hozirgi zamon global-ekologik muammolar.
42. BMTning demografik bashoratlari.
43. Jahon xo'jaligining rivojlanish bosqichlari
44. Rivojlangan mamlakatlar sanoat kursatkichlari.
45. Ilmiy texnika taraqqiyotining qishloq xo'jaligini rivojlantirishdagi roli.
46. «Demografik tanglik»ni yuzaga keltiruvchi omillar.
47. Yer shari aholisining joylashuvi.
48. Dunyo aholisining milliy tarkibi.
49. Xalqaro geografik mehnat taqsimotining shakllanishi
50. Jahon sanoatining moddiy ishlab chiqarishdagi ahamiyati
51. Fan texnika taraqqiyotining sanoat rivojlanishi va joylanishdagi ahamiyati,
52. Agrar munosabatlarda geografiyasi

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Talaba jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning geografik fanlar orasida tutgan o'ri, uning rivojlanish tarixi, obyekti, predmeti va tadqiqot usullari, jahon mintaqalari (subregionlari) va davlatlari, ularda mavjud bo'lgan ishlab chiqarish tarmoqlari joylashuviga ta'sir etuvchi omillari haqida <i>bilimga ega bo'lishi</i>; - talaba dunyo siyosiy kartasidagi mamlakatlar va davlatlar, ularning joylanishi, tuzumi, ma'muriy boshqaruv shakllariga xos xususiyatlari, tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy omillarning jahon mintaqalari ijtimoiy iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri, aholisi va uning hududiy joylashuvi, sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi va transporti, tashqi iqtisodiy aloqalar, mintaqalarning jahon xo'jaligida tutgan o'ri haqida xos xususiyatlar bo'yicha <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; - davlatlar va mamlakatlardagi mavjud siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy holat va ulardagi o'zgarishlar, ularning milliy iqtisodiyot tarmoqlari ko'rsatkichlari asosida grafik ishlar, yozuvsiz va sxematik xaritalar bilan ishlash, diagrammalar tuzish, statistik ma'lumotlarni tahlil qila bilish bo'yicha aniq <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruza; • keys-stadi; • individual loyihalar; • taqdimotlar qilish; • guruhlarda ishlash; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	VIII. Asosiy adabiyotlar 1. Namozov J.A., Nizamiyev A.G., Do'smonov F.A. Jahon ijtimoiy iqtisodiy geografiyasi. Chirchiq, 2023. 2. N. Safarova, N. Komilova, I. Islomov, N. Karakulov., Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. T.: Mahalla va oila, 2022 3. Алисов Б, Хореев А. Экономическая и социальная география мира. М.: Просвещение, 2001. 4. Вахритдинов В.А. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.

IX. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. – 56 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O'zbekiston, 2017. – 48 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. www.lex.uz.
6. Gladkiy Yu.N., Lavrov S.B. Globalnaya geografiya. – M.: Drofa 2004.
7. Родионова И.А. Экономическая и социальная география мира. – М.: Юрайт, 2012.
8. Soliyev A., Safarov I. Iqtisodiy va siyosiy geografiya asoslari. Toshkent, Universityet, 2003.
9. Социально-экономическая география зарубежного мира. – М.: Drofa, 2001.

X.Axborot manbaalari:

1. www.ziyounet.uz
2. www.nuu.uz
3. www.prg.org
4. www.geographyabout.com
5. www.cspi.uz
6. www.lib.cspi.uz
7. Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023-yil "29" avgust dagi qarori bilan tasdiqlangan
8. Fan/modul uchun ma'sul:
J.A.Namozov – CHDPU, "Geografiya" kafedrasi dotsenti, geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori,(PhD).
9. Taqrizchilar:
N.Q.Komilova – Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya kafedrasi professori: g.f.d., prof.
N.I.Safarova – TDPU, "Geografiya va uni o'qitish metodikasi" kafedrasi dotsenti, g.f.n., dots.